

del periodista Gregorio Morán en preguntar-se en veu alta com explicaria al seu fill el fracàs de la transició o la glossa de Fernando Savater a la crònica de Cabeza de Vaca per a comentar allò que per damunt de les diferències uneix la condició humana.

P PAÍS, EL

En la seva columna setmanal de *La comarca d'Olot*, l'alcalde d'Olot, Pere Macias, va saludar l'aparició de l'Ateneu com una mena de refugi «per tots aquells a qui l'ensorrada de les tesis marxistes ha deixat una certa sensació de buidor pel que fa a la seva visió crítica de la societat». Més tard, la presència d'alguns conferencians ens va fer mereixedors de l'etiqueta de socialistes. La lectura de la relació de totes les persones que han passat per l'Ateneu desmentiria fàcilment aquestes qualificacions. Però si algú ens demanés una definició amb la qual ens sentíssim reconeguts, seria més fàcil recórrer a la premsa que a la política: som vells lectors de *El País*. No és cap *boutade*: la fidelitat a un diari, ni que sigui crítica, conforma i condiona una visió del món que no té res a veure amb la que proporciona la lectura d'un altre. Des d'aquell sopar a Can Guix en què ens vam plantejar de portar a Olot la gent que ens agradava llegir al diari, *El País* ha tingut molt a veure amb la creació i l'evolució de l'Ateneu. I no només perquè bona part dels convidats són o han estat col·laboradors del diari —Josep Antich, Joan Barril, Victòria Camps, Miquel Jurado, Vicente Molina Foix, Joan Subirats, Fernando Savater—, sinó perquè, considerat com a intel·lectual col·lectiu, en una feliç expressió de José L. Aranguren, *El País* ha reflectit les nostres preguntes, els nostres dubtes i les nostres perplexitats, ens ha donat algunes respostes i ens ha plantejat noves preguntes i nous dubtes. Les seves contradiccions podrien ser perfectament les nostres contradiccions. El problema, el gran problema de l'Ateneu, ha estat tenir al cap un públic amb el perfil d'un lector de *El País* en una ciutat que s'ha convertit en un gran plató de TV3. [Vegeu també PROGREG].

P PROGRE

«Si ho arribo a saber no em poso corbata». Quan Joan Barril va pronunciar la primera conferència de l'Ateneu ens va confessar que havia quedat sorprès de veure tants progrés junts. Tan sovint ens recordava amb ironia aquesta condició —en Barril va ser un bon col·laborador de l'Ateneu des del començament— que la utilitzàvem quan algun

convidat ens preguntava amb quina mena de públic es trobaria a la sala. Cinc anys després no estem tan convençuts que encara siguem progrés i l'Ateneu, nascut poc després de l'ensorrament del comunisme, té molt a veure amb aquesta evolució. Les conferències i les posteriors converses amb diferents convidats ens han ajudat a desprendre'ns, de vegades amb dolor, d'alguns prejudicis i esquemes que l'esquerra ha arrossegat durant molt de temps. Per bé o per mal, la visió que ara tenim de la política d'immigració, per exemple, no és la mateixa que teníem abans d'escoltar Joaquim Giol o Eulàlia Vintró i tampoc no estem segurs que avui subscriuríem allò de les paus injustes i les guerres justes. A l'Ateneu es van sentir argumentats discursos liberals i socialdemòcrates, pronunciats per persones gens sospitoses de vel·leitats dretanes. L'al·legat anticomunista amb què Pere Vilanova va acabar la seva conferència sobre la Unió Soviètica va ser d'antologia. Els ex-progrés, però, tenim mala consciència i de tant en tant necessitàvem convidar algú que ens l'esbandís: Cristina Álvarez, Carlos Gabetta, Lluís Mallart i Vicent Partal, des de diferents camps, van complir aquesta funció.

Q QUÒRUM

Mai no ens va preocupar excessivament el nombre de persones que assistien a les sessions de l'Ateneu, potser perquè durant molt de temps hi va haver un quòrum acceptable. D'altra banda, una aflluència poc excessiva donava una sensació de proximitat que facilitava la confiança i el col·loqui. En qualsevol cas, sempre trobàvem raons per a justificar les absències: els divendres, el dia habitual de les conferències de l'Ateneu, es concentrava bona part de l'activitat cultural olotina, que sovint aplega un mateix públic. I és que, malgrat el tòpic de l'escassa oferta cultural de la ciutat, un dels problemes de l'Ateneu ha estat de calendari: trobar un dia en què no coincidíssim amb una pel·lícula de cine-club, una obra de teatre, un concert o una altra conferència que obliguessin el nostre públic a escollir contra la seva voluntat. Darrerament, però, havíem començat a detectar símptomes de cansament, que no vam considerar greus fins el dia en què Enric Satué, tot un Premi Nacional de Disseny i un teòric d'aquesta especialitat reconegut arreu d'Europa, no va tenir cap professor ni cap alumne de l'Escola de Belles Arts que l'escoltés. Aquella nit vam començar a plantejar-nos que hi havia alguna cosa que no acabava de rutllar prou bé.

T TRUCADA

Un dels fracassos més evidents de l'Ateneu ha estat no haver aconseguit la permeabilitat de públics, és a dir, no